ROK I. WARSZAWA, 15 GRUDNIA 1922. Nr 3

NOWY FILATELISTA

PISMO NIEZALEŻNE, POŚWIĘCONE SPRAWOM FILATELISTYKI

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA FILATELISTÓW W WARSZAWIE — WYCHODZI 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI WARSZAWA, UL. PIĘKNA 2, m. 3 | CENA NUMERU 500 Mkp. | KONTO POCZT. KASY OSZCZĘDN. Nr 1813 WŁODZIMIERZ RACHMANOW

KASOWNIKI POLSKIE, ICH OPIS I INWENTARZ.

(Część VI).

170. *Ambulansowy Gorlice-Zagorzany.* Metalowy, okrągły, 28 *mm* średnicy, u góry napis „Gorlice-Zagorzany", u dołu trąbka pocztowa — przez środek numer pociągu i data. Farba czarna.

171. *Brzeżany.* Skrzynkowy kasownik ze ściętemi rogami, 27 *mm* na 19 *mm*, przedzielony w środku poziomą linją. W górnej części BRZEŻANY, w dolnej data. Farba fioletowo-czarna lub czarna.

172. *Czyżyny.* (Składnica listowa podległa urzędowi pocztowemu Mogiła). — Czerwona, jednowierszowa, kauczukowa pieczątka CZYŻYNY, 22 *mm* długości i 5 *mm* wysokości. Prócz tej pieczątki otrzymywały znaczki kasownik urzędu pocztowego Mogiła.

173. *Dołhinów.* Jednowierszowy, fioletowy, kauczukowy stempelek „Dołhinów", 30 *mm* długi, wysokość liter 4—7 *mm*.

174. *Grabów z. Kaliskiej.* Rosyjski datownik metalowy, podwójne koło 27 *mm* średnicy, w otoku rosyjski napis „Grabow Kalisz. a" i dwie gwiazdki, w środku pomiędzy dwoma linjami data. Farba stemplowa zielonkawo-niebieska.

175. *Gąbin.* Spotykamy znaczki kasowane stempelkiem kauczukowym, używanym do listów poleconych; w skrzynce 33 *mm* na 15 *mm* na lewo litera „R", na prawo „Nr", pod tem „Gąbin". Farba fioletowa.

176. *Grajewo.* Fioletowa pieczątka okrągła, 31 *mm* średnicy, w środkowem kole orzeł, w otoku napis: „ * Urząd pocztowo-telegraficzny * Grajewo".

177. *Jazłowiec.* (Wschodnia Galicja). Jednowierszowy, fioletowy, podłużny kasownik kauczukowy JAZŁOWIEC, 36 *mm* długi, 6 *mm* wysoki.

178. *Janów-Podlaski.* Okrągły stempel 33 *mm* średnicy, w otoku napis: „Urząd pocztowo-telegraficzny * Janów-Podlaski *". Farba fioletowo-szara.

179. *Kolędziany* (koło Czortkowa). Jednowierszowy, niebieski kasownik „Kolędziany", 35 *mm* długi, wysokość liter 4—6 *mm*.

180. *Kojdanowo.* Rosyjski kasownik kalendarzowy okrągły: podwójne koło, w otoku rosyjski napis „Kojdanowo Minsk", u dołu dwie gwiazdki i litera „b", przez środek data. Farba niebieska.

181. *Kolno.* Jednowierszowy, czarny, metalowy, podłużny stempelek „Kolno" literami pisanemi, 18 *mm* długi, 6 *mm* wysoki.

182. *Kościeniewicze.* Okrągła pieczątka, średnicy 30 *mm*, w środkowem kole orzeł, w otoku napis AGENCJA POCZTOWA * Kościeniewicze *. Farba czerwonawo-fioletowa.

183. *Krasnosielce.* Jednowierszowy, czarny lub fioletowy stempel „Krasnosielce", około 32—33 *mm* długości, wysokość liter 4—5 *mm*.

184. *Lipnica Wielka na Orawie.* Urzędowa, mosiężna pieczątka do laku, węgierskiego pochodzenia, okrągła, 28 *mm* średnicy, po środku tarcza z koroną św. Stefana, prawdopodobnie herb państwa węgierskiego, w otoku napis po węgiersku „M. k. Postahivatal — Also Lipnicza". Odbitki tuszem czarnym — litery białe na tle czarnem.

185. *Lipno.* Stary, rosyjski, okrągły stempel metalowy, średnicy 25 *mm*, z rosyjskim napisem w otoku: „Lipnowskaja Poczt. Tel. Kont." z obydwóch stron cyfra „3", wewnątrz data. Farba stemplowa czarna.

186. *Mirachowo* (Pomorze). Stary, niemiecki kasownik okrągły, 22 *mm* średnicy z napisem: „Mirchau — (kr.-Carthaus-Westpr.)", pod tem data i 3 gwiazdki.

187. *Mszana Dolna* (zachodnia Małopolska). Czarny, jednowierszowy, metalowy kasownik MSZANA DOLNA, 33—34 *mm* długi, 5 *mm* wys.

188. *Mszczonów*. Dwuwierszowy, czarny stempel POCZTA/Mszczonów. Długość napisu „Poczta" 23 *mm*, wysokość liter 3 *mm*, długość napisu „Mszczonów" 20 *mm*, wysokość liter 2—3 *mm*.

189. *Niemen* (pow. Lidzki). Czerwony lub fioletowy krzyż św. Andrzeja o ramionach 32 *mm* długich, rozmiar kasownika 20×25 *mm*.

190. *Osławy Białe* (wschodnia Małopolska). Okrągły, kauczukowy stempel, w otoku napis: u góry „Postamt" (pierwsze słowa, widocznie „k. u. k.", wyskrobane), u dołu zaś „Osławy Białe — Urząd pocztowy", po środku puste miejsce (widocznie wycięty austrjacki orzeł). Farba fioletowa, średnica całego stempla 35 *mm*.

191. *Poznań*. Kasownik metalowy niemiecki 26 *mm* średnicy, u góry napis „Entlastet", poniżej „Posen O. 1.", pod tem data i godziny.

192. *Pruszków*. Niebieski, jednowierszowy, prosty kasownik kauczukowy „Pruschkow", 46 *mm* długi, wysokość liter 5—7 *mm*. (Luty 1919 roku).

193. *Radziechów*. Owalny kasownik metalowy koloru czarnego, 45 *mm* długi i 27 *mm* wysoki, przez środek „Radziechów", pod tem owalny napis „Urząd pocztowo-telegraficzny".

194. *Rembertów*. Fioletowy, prosty, jednowierszowy kasownik kauczukowy „Rembertów, 27 *mm* długi, wysokość liter 3—4 *mm*.

195. *Rudniki*. Fioletowy, okrągły kasownik 29 *mm* średnicy z trzywierszowym napisem: „Rudniki / d ...... / g. Kaliska" (typu Praszka Nr 74).

196. *Rychwał*. Rosyjski datownik metalowy, podwójne koło 30 *mm* średnicy, w otoku rosyjski napis „Rychwał Kalisz" i rozpoznawcza litera „a". Farba stemplowa czarna. Kasownik ten otrzymaliśmy na znaczku 5 fen. pierwszego kaliskiego wydania.

197. *Sandomierz*. Fioletowy, jednowierszowy, podłużny stempelek na luźnym znaczku 20 hal. ząbkowanym „* Sandomie...", ?? *mm* długi, wysokość liter 2—3 *mm*.

198. *Serock*. Okrągły, o podwójnem kole stempel 31 *mm* średnicy z napisem w otoku: „Urząd pocztowo-telegraficzny * Serock *". Po środku orzeł. Farba szaro-fioletowa.

199. *Ślesin*. Fioletowy, okrągły kasownik kauczukowy 26 *mm* średnicy, w otoku napis POLSKA POCZTA, przez środek ŚLESIN.

200. *Staroźreby*. Okrągły kasownik, w otoku napis * STAROŹREBY * POW. PŁOCKI, w drugiem kole wewnętrznem data, średnica całego kasownika 26 *mm*. Kolor fioletowy lub niebieski, rzadko czerwony. Kasownik wypożyczony został przez Karola hr. Stadnickiego urzędowi pocztowemu aż do przysłania urzędowego kasownika z Dyrekcji.

201. *Stolin*. Fioletowy krzyż św. Andrzeja o ramionach 38—40 *mm* długich; rozmiar kasownika 23×31 *mm*. Prócz tego na kopercie fioletowy krąg 25 *mm* średnicy, we środku ręcznie wpisane „Stolin 22. II. 22 r.".

Stempelek polecony z ręcznie wpisanem: „Stolin 757".

Wedle zawiadomienia naczelnika poczty wszystkie trzy stempelki zostały z korka zrobione, ponieważ Dyrekcja w Grodnie nie wysłała potrzebnych pieczęci. Prowizoryczne pieczątki używano od dnia otwarcia urzędu pocztowego, tj. 1. VIII. 1921 r.

202. *Stryj*. Czarny, podłużny kasownik STRYJ 27 *mm* długi i 3 *mm* wysoki.

203. *Tłuszcz*. Okrągła pieczątka urzędowa, średnicy 35 *mm*, w otoku napis „Urząd pocztowo-telegraficzny * w Tłuszczu *", po środku orzeł. Kolor stempla czerwony.

204. *Tłuszcz*. Czerwony, prosty, jednowierszowy stempelek kauczukowy „Tluszcz," literami pisanemi, za nazwą przecinek, długość stempelka 19 *mm*, wysokość liter 3—5 *mm*.

205. *Tomaszów*. Jednowierszowy, czarny kasownik TOMASZOW, długość około 40 *mm*, wysokość liter 6 *mm*.

206. *Warszawa 1*. Jednowierszowy kasownik metalowy WARSZAWA I w kolorze fioletowym, 32 *mm* długi a 5 *mm* wysoki, używany przez Urząd Warszawa 1 do kasowania znaczków na pokwitowaniach telegraficznych.

207. *Winniki* (koło Lwowa). Okrągła, fioletowa pieczątka 36 *mm* średnicy, po środku orzeł, w otoku napis: „Urząd pocztowy i telegraficzny * w Winnikach *".

208. Kasownik nieznanego pochodzenia. Na 10 hal. ząbkowanym znaczku czarny stempel przekazowy austrjacki; w kwadraciku rzymska liczba „IX", pod nią arabska „911".

WŁODZIMIERZ RACHMANOW.

DZIEŁO WŁODZIMIERZA POLAŃSKIEGO.

Leży przed nami pomnikowe dzieło z dziedziny filatelistyki. Jest to wspaniała księga *Włodzimierza Polańskiego pt.: „Znaki i marki pocztowe w Polsce w XVIII i XIX wieku (1780 do 1870)“*; próba historyczna, opracowana na podstawie dokumentów urzędowych. Kraków 1922 Genewa. Nakładem księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego w Warszawie, „Filatelisty Polskiego“ w Krakowie i E. Turnowskiego „Postal Hall“ w Genewie.

Dzieło to wyszło poprzednio w języku francuskim, obecnie polska filatelistyka może się poszczycić, iż w polskim języku śledzić może na kartach księgi Polańskiego dzieje znaczków pocztowych polskich — z ubiegłych wieków! A dzieło to, to owoc długoletnich, mozolnych studjów po archiwach i muzeach Rosji i Polski, to plon benedyktyńskiej pracy, umiłowania przedmiotu i sumienności Włodzimierza Polańskiego! Pisząc swą książkę podał on całej światowej filatelistyce niedościgły wzór, jak o znaczkach pocztowych pisać można i... trzeba! To też obecnie, po ukazaniu się dzieła Polańskiego, wielu domorosłych „historyków“ (i to nie tylko u nas!) będzie się musiało bardzo głęboko zastanowić, zanim zaczną pisać książkę o filatelistyce! Wszak każdy mieć będzie przed oczyma dzieło Polańskiego i mimowoli pomyśli: A jakby to Polański opracował? I ten motyw jest ogromną zasługą Polańskiego!

A teraz do samego dzieła!

Jest to wspaniały tom in 4^0, o 88 str. druku, ozdobiony 44 tablicami barwnymi, wzgl. światłodrukowymi. Książka wyszła w 55 egz. na pięknym papierze holenderskim, oraz w 10 egz. na papierze czerpanym.

Na treść złożyły się następujące rozdziały: Prototypy marek pocztowych w Polsce; 1860 r. Marki pocztowe w Polsce; Koperty stemplowe w Polsce; Stemple pocztowe w Polsce: a) stemple wskazujące miejscowość i datę, b) specjalne stemple-kasowniki. W dodatku mieści się mapa pocztowa Królestwa Polskiego z roku 1860 oraz — duma i chluba pracy Wł. Polańskiego: Schemat ogólny, wyjaśniający system rozdawania numerów stempla-kasownika pomiędzy odcinki urzędów pocztowych; schematy poszczególnych odcinków; wykaz alfabetyczny biur pocztowych w Królestwie Polskiem!

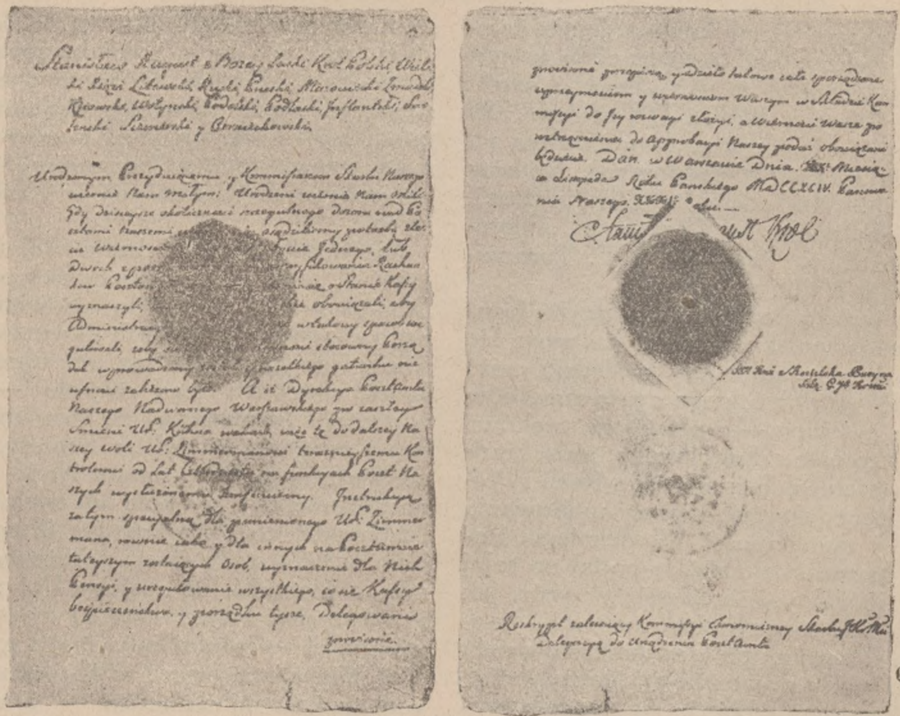
Niezwykłą częścią dzieła Polańskiego jest część II. jego pracy o stemplach pocztowych! Stempli tych używano do kasowania omawianego znaczka w granicach dawnego Królestwa Kongresowego. Dział ten jest niezmiernie ciekawy, albowiem rząd rosyjski — nie chcąc widocznie pomieszczać na kasownikach nazw miast polskich — dał im numery, począwszy od Warszawy, która miała Nr 1. Numera pomieszczone były w kole lub wieloboku, a ich liczba od 1 do 342 wskazuje, iż tyle wówczas było w Królestwie stacyj pocztowych. Olbrzymią, a niepodzielną zasługą Polańskiego jest, iż dzięki swej bezprzykładnej wytrwałości i sumienności — zdołał odtworzyć schemat całej sieci biur pocztowych w Królestwie i odpowiadających im numerów — a więc odtworzyć dokument, który w zawierusze dziejów zdawało się bezpowrotnie zaginął!

Wśród tablic, tak przepysznie ilustrujących dzieło Polańskiego — doprawdy nie wiadomo, które najpierw wymienić! Czy oddać pierwszeństwo ręcznie kolorowanej reprodukcji, przedstawiającej pojazd pocztowy z pierwszej połowy XIX wieku, czy podziwiać kolorowe faksimile znaczka pocztowego polsko-rosyjskiego z r. 1860 (kliszę oryginalną reprodukujemy), czy wczytywać się w dokumenta króla Stanisława Augusta (patrz ilustrację) czy wreszcie śledzić rozwój historji znaczków polskich na tych kilkudziesięciu wspaniale odbitych, mądrze zestawionych tablicach ilustracyjnych?!

Odbitka oryginalnej kliszy znaczka polskiego z r. 1860.

Trzeba tę książkę samemu przeczytać, trzeba się samemu wgłębić w jej treść tak prostą a przecież tak niezmiernie ciekawą

Reskrypt Stanisława Augusta, polecający Komisji Skarbu utworzenie Pocztamtu.

Nra 1, 2, 3, 4, 6 pieczęcie na listach przesyłanych pocztą za Stanisława Augusta, Nra 5 i 7 prototypy znaczków służbowych.

i pouczającą, aby umieć w całej pełni ocenić wielką zasługę Wł. Polańskiego, który pisząc to dzieło wystawił sobie pomnik *aere perennius!*

Z prawdzimą dumą i radością notujemy pojawienie się tego epokowego dzieła, a jej autorowi Włodzimierzowi Polańskiemu, imieniem zbieraczy, imieniem filatelistyki polskiej wyrażamy najgorętsze i najserdeczniejsze słowa uznania i podzięki.

Ale... noblese oblige, czekamy więc na nowe dzieło Polańskiego, które podobno już jest na warsztacie!

ALFRED GÓRECKI.

ZNACZKI PLEBISCYTOWE GÓRNEGO ŚLĄSKA.

Z chwilą, kiedy wreszcie została przyłączona do Polski część Górnego Sląska, tem samem wszyscy filateliści, którzy specjalizują polskie znaczki pocztowe, powinni zwrócić baczną uwagę także i na znaczki tej niedawno zwróconej nam dzielnicy. W tym celu, aby ułatwić zbieraczom tak żmudną pracę, jaką jest skompletowanie znaczków Górnego Sląska, postanowiłem podzielić się z Czytelnikami temi wszystkiemi wiadomościami, które zdołałem zebrać.

Jednocześnie zwracam się do wszystkich, którzy mają jeszcze jakie cenne szczegóły, dotyczące tych znaczków, o uzupełnienie mojego artykułu.

I.

ZNACZKI PIERWSZEGO WYDANIA.

Historję powstania znaczków plebiscytowych, przeznaczonych dla Górnego Sląska, trzeba liczyć od dnia 30 grudnia 1919 roku. W dniu tym zebrali się przedstawiciele państw ententy oraz delegaci Niemiec w celu omówienia — między innemi — spraw, związanych z objęciem administracji pocztowej na Górnym Sląsku. Między różnemi zagadnieniami, tyczącemi się komunikacji pocztowej, omawiano również sprawę wydania specjalnych znaczków pocztowych dla terenu plebiscytowego i wtedy to ostatecznie uchwalono, w myśl artykułów traktatu wersalskiego, wypuszczenie osobnych znaczków pocztowych z napisem: „Commission de Gouvernement de la Haute Silesie". Tam też postanowiono wszystkie kasowniki pocztowe opatrzyć podobnym napisem, jednak później, z powodu przeszkód natury technicznej, uchwały tej nie wprowadzono w życie.

Co do znaczków pocztowych, to niebawem, bez żadnego konkursu, polecono jakiemuś mało zdolnemu grafikowi opracować projekt rysunku i po zatwierdzeniu tegoż, rozpoczęto natychmiast druk w państwowej drukarni w Paryżu na Bulwarze Brun'a, gdzie drukowane są stale wszystkie znaczki francuskie. Po przybyciu w dniu 13 lutego 1920 Komisji Międzysojuszniczej, sprzedawano jeszcze do dnia 19 lutego zwyczajne znaczki niemieckie; dopiero w tym dniu rozesłano urzędom pocztowym świeżo nadeszłe z Paryża znaczki plebiscytowe. Od tego też czasu zabroniono biurom poczt. sprzedawać znaczki niemieckie.

Znaczki te, ząbkowania 12½, drukowane są w arkuszach po 150 sztuk, przyczem cały arkusz składa się z 6 bloków po 25 znaczków w każdym, ułożonych po trzy pionowo. Bloki te są rozdzielone między sobą białemi paskami, trzy idą poziomo (z powodu tego, że są też dziurkowane, wyglądają tak, jak gdyby przypadkiem nie były odbite na tych polach — znaczki) i jeden idący pionowo, szerokości 1 *cm*.

Według zebranych przezemnie wiadomości ilość poszczególnych znaczków była następująca: 2½ pf. koloru szarego 900.000 sztuk, 3 pf. koloru czekoladowego 900.000 szt., 5 pf. koloru zielonego 6,000.000 szt., 10 pf. koloru ceglasto-czerwonego 3,000.000 szt., 15 pf. koloru fioletowego 6,000.000 szt.[1]), 20 pf. koloru niebieskiego 9,000.000 szt.[2]), 50 pf. koloru brunatno-liljowego 300.000 szt., 1 Mk koloru lila-różowego 450.000 szt., 5 Mk koloru czerwono-pomarańczowego 450.000 szt.[3])

Oczywiście, że tak mały nakład nie mógł uczynić zadość potrzebom tak przemysłowego kraju; urzędy pocztowe dostały za mały zapas, potrzebny dla użytku publiczności, to też już po tygodniu w ruchliwych urzędach zabrakło niektórych wartości, na początku 1 Mk, później 5, 10 i 50 pf. Zapobieżono temu prowizorycznie, przedrukowując mniej używane znaczki na potrzebne — brakujące wartości, ale i te wkrótce zostały wysprzedane.

W tym czasie Komisja Międzysojusznicza oczekiwała lada dzień przysłania z Paryża nowego zapasu znaczków, ale do tego czasu trzeba było jakoś inaczej brakowi zaradzić. Wobec tego opolska Dyrekcja Pocztowa wydała rozporządzenie treści następującej:

Opolska Dyrekcja Pocztowa — Opole, 26 marca 1920.

„Do urzędów pocztowych okręgu plebiscytowego Górnego Śląska!"

„Z rozporządzenia Komisji Międzysojuszniczej (Departamentu Komunikacji) zarządza się: nie sprzedawać znaczków plebiscytowych dla potrzeb filatelistów. Znaczki można sprzedawać jedynie osobom, które wykażą, że potrzebują je do ofran-

[1]) Po uczynieniu nadruków 5 pf., pozostało nie przedrukowanych znaczków 5,999.400 szt.

[2]) Po uczyn eniu nadruków 5 i 10 pf., pozostało nie przedrukowanych znaczków 4,500.600 szt.

[3]) Po uczynieniu nadruków 50 pf., pozostało nie przedrukowanych znaczków 420.000 szt.

kowania listów; tym można sprzedawać dziennie nie więcej, jak 20 sztuk każdego gatunku; bankom, fabrykom, domom handlowym itp. dziennie nie więcej, jak 150 szt. każdego gatunku.

W wyjątkowych razach większe firmy mogą dostać dziennie po 300 sztuk, jeżeli udowodnią, że taka ilość jest im rzeczywiście potrzebna".

Rozporządzenie to nie długo było obowiązujące, gdyż z chwilą nadejścia drugiego wydania okazało się już niepotrzebne.

W znaczkach tych, z powodu niedbałej roboty, znajdujemy wiele błędów graficznych, jednak przytoczę tu tylko parę ważniejszych, gdyż reszta — są to tak małe, że nie warto się niemi zajmować.

Na znaczku 5 pf. mamy osobliwości: w postaci poprzecznej kreski, łączącej oba pionowe zielone paski, znajdujące się pod literami IL, z wyrazu „Silesie" — w ten sposób tworzy się jak gdyby litera H (błąd ten znajdujemy na piętnastu znaczkach w arkuszu); z powodu przerwania się jednego z pionowych zielonych pasków pod literami TE, z wyrazu „Haute", tworzy się białego koloru litera H (omyłkę tego rodzaju spotykamy jedną na 150 sztuk) i wkońcu są też omyłki: zamiast Pf — Ff.

W 10 pf. cudzysłów przed literami Pf (jeden znaczek na arkusz).

W znaczkach 5 Mk w wyrazie „Commission" w ostatniem O czubek został zatarty, w ten sposób litera O wygląda jak U. Błąd ten znajduje się w każdym arkuszu w górnych prawych blokach.

Do dużej bardzo rzadkości zaliczyć trzeba znaczek 20 pf. nieząbkowany. Bliższych informacyj o tych znaczkach niestety nie mamy. Nie wiadomo, czy jest ich arkusz, czy też kilka sztuk (możliwość ta mogłaby powstać w ten sposób, że ząbkowanie zsunęło się, stąd 1 rząd pozostałby nieząbkowany [4]).

W kolorach różnice są tylko w 10 pf., zamiast barwy ceglasto-czerw., matowo-czerw.

C. D. N. *TADEUSZ GRYŻEWSKI.*

OSOBLIWOŚCI
POLSKICH ZNACZKÓW POCZTOWYCH.

Znaczki 50-fenigowe na papierze prążkowanym poziomo o ząbkowaniach: 13¾ na 11½, 13¾ na 13, 14¼ na 11½ i 14¼ na 13.

Znaczki 50-fenigowe na papierze zwykłym o ząbkowaniach: 10¾, 11½, 11½ na 14¼ i 14¼.

Znaczek 50-fenigowy na papierze zwykłym z trzech stron ząbkowany 11½ a z lewej strony 14¼.

Znaczki 1-markowe na papierze zwykłym o ząbkowaniach: 10¾, 11½ na 13½ i 12½ na 11½.

Znaczek 1-markowy na papierze zwykłym z trzech stron ząbkowany 13½ a u góry 11½.

Znaczki 2-markowe na papierze prążkowanym poziomo o ząbkowaniach: 10¾ na 11½ i 13½.

Znaczek 2-markowy na papierze gładkim grubszym o ząbkowaniu 14¼ na 13.

Znaczek 4-markowy na papierze zwykłym o ząbkowaniu 10¾.

Znaczki 4-markowe na papierze grubszym o ząbkowaniach: 13½, 13½ na 11½ i 14¼.

Znaczki 5-markowe z ułanem na papierze prążkowanym pionowo otrzymaliśmy od p. Sztamlera, Puławy, z kropką po „A" w słowie „Poczta" i z kropką po „T" w słowie „Poczta".

Znaczek 5-markowy na papierze prążkowanym poziomo o ząbkowaniu linjowem 12½.

Znaczki 5-markowe na papierze zwykłym cienkim o ząbkowaniu 12½ na 11½ i na papierze zwykłym grubszym o ząbkowaniach: 11½ na 14¼, 12½, 12½ na 11½, 12½ na 13 i 13.

Znaczki 5-markowe drukowane na cienkim gładkim papierze, gumowanym przed drukiem, w kolorze jasnoliljowym o ząbkowaniach: 11½ na 12½, 12½, 13½, 13½ na 13 i K. Z. 12¾ (ząbkowanie grzebieniowe).

Znaczki 6-markowe z ułanem widzieliśmy nieząbkowane i niegumowane w części całego arkusza.

Znaczki 8-markowe na papierze grubszym o ząbkowaniach: 10¾, 10¾ na 13, 11½ na 13½, 13, 13½ na 13, 14¼ i 14¼ na 10¾.

Znaczek 8-markowy z trzech stron ząbkowany K. Z. 12¾ (ząbk. grzebieniowe) u góry 11½.

Znaczek 10-markowy w kolorze turkusowo-niebieskim o ząbkowaniach: 11½ na 10¾, 11½ na 13, 12½ na 10¾, 12½ na 11½, 12½ na 13, 12½ na 14¼, 13, 13½ na 12½, 13½ na 13, 13½ na 14¼ i 14¼ na 13.

Znaczek 10-markowy o ząbkowaniu 14¼ na 13 w kolorach ciemno-niebieskim, niebieskim i ciemno-niebieskim na niebieskawym papierze.

Znaczek 10-markowy o ząbkowaniu 13 w kolorach szaro-niebieskim i ciemno-niebieskim na niebieskawym papierze.

Znaczki 15-markowe o ząbkowaniach: 13½ na 10¾, 13½ na 11½, 13½ na 13, 14¼, 14¼ na 11½ i 14¼ na 13.

Znaczek 20-markowy czerwony I. typu otrzymaliśmy ząbkowany od góry 9, u dołu 11½ a z boków 10¾.

Znaczki 20-markowe wydano w odmiennym rysunku i kolorze z nowych klisz. Nowe znaczki są mniejsze i cyfry a również i orzeł są odmienne. Znaczki te spotykamy na papierze cienkim, drukowane na maszynie rotacyjnej o ząbkowaniu skrzynkowem 12½ i na papierze grubym drukowane zwykłym sposobem o ząbkowaniach: 10¾, 12 na 10¾, 12 na 13, 13 na 10¾, 13½ na 10¾, 13½ na 12½, 13½ na 13 i 13½ na 14¼.

Znaczki 25-markowe o ząbkowaniach: 12½ na 10¾, 12½ na 11½ i 13½ na 13.

Znaczek 25-markowy został wydrukowany z nowej kliszy w trochę odmiennych kolorach. Ponieważ papier jest tak jakby nieco kredowy, cały druk znaczka jest o wiele wyraźniejszy. Również różni się znaczek ten od poprzedniego wydania wielkością tła. O ile w poprzedniem wydaniu tło wychodziło za ramkę rysunku,

[4]) Może który z Czytelników ma jakie bliższe dane co do tych znaczków?

o tyle w nowem wydaniu tło jest ściśle dopasowane do wielkości rysunku. Ząbkowania spotykaliśmy następujące: 11½, 12½ na 11½, 12½ na 13½, 12½ na 14, 12½ na 14½, 13, 13 na 13¾, 13 na 14½, 13½ na 11½.

Niektóre znaczki tego typu mają kropkę po „Polska" na wysokości połowy litery „A".

Znaczki 50-markowe otrzymaliśmy o ząbkowaniach następujących: 11½ na 13, 11½ na 13½, 12½ na 13, 12½ na 13½, 13 na 10¾, 13 na 11½, 13 na 13½, 13½ na 10¾, 13½ na 14¼, 14¼ na 10¾, 14¼ na 11½, 14¼ na 12½ i 14¼ na 13. WŁODZIMIERZ RACHMANOW.

NOWE ZNACZKI POCZTOWE.

ANGLJA. *Znaczek opłaty* 9 penców (Michel 138) ukazał się obecnie w kolorze oliwkowym.

ANTIGUA. Jako najwyższa wartość serji obiegowej ukazał się *znaczek opłaty* 1 Funt w kolorach ciemno-fioletowym i czarnym na papierze czerwonym.

AUSTRJA. *Znaczki lotnicze:* 300 koron liljowy, 600 kor. brunatny, 900 kor. pomarańczowy z wizerunkiem monoplanu, 1200 kor. ciemno-brunatny i 2400 kor. ciemno-zielony z portretem inż. Wilhelma Kressa, pierwszego awjatyka austrjackiego.

BRAZYLJA. *Znaczki opłaty:* 40 reis brunatny, 80 reis zielonkawo-niebieski, 200 reis czerwony z alegorją awjatyki.

Znaczki opłaty pamiątkowe z powodu setnej rocznicy ogłoszenia niepodległości: 100 reis czerwony, obraz Pedro Americo przedstawiający chwilę proklamacji niepodległości przy Ypiranga, 200 reis niebieski z portretami José Bonifacio Andrada e Silva i Don Pedra I. i 300 reis zielony z widokiem wystawy na Rio de Janeiro i portretem obecnego prezydenta Pessoa.

CYLICJA. *Znaczki dopłaty* poczty tureckiej: 20 par. zielony, 1 piastr zielony, 2 piastry brunatny, 3 piastry karminowy i 5 piastrów ultramarynowy.

CYPR. *Znaczki opłaty:* 1 piastr fioletowy i czerwony, 2 piastry czerwony i ultramarynowy i 2¾ piastra ultramarynowy i liljowy.

DANJA. *Znaczki opłaty* 50 oere jasno-szary i 1 kor. brunatny i niebieski.

Znaczek dopłaty 1 oere pomarańczowy.

EGIPT. *Znaczek opłaty* 15 mil. niebieski (Yvert 63) ukazał się w nieco zmienionym rysunku i z odmiennym napisem z prawej strony.

Znaczki opłaty pamiątkowe: Z powodu rocznicy wstąpienia na tron króla Fonada przedrukowano serję znaczków obiegowych koroną i dwuwierszowym napisem arabskim: „Królestwo Egipt 15 marca 1922". Wartości następujące 1, 2, 3, 4, 5, 10, 15 m. (stary typ), 15 m. (nowy typ), 20, 50, 100 i 200 m.

Znaczki dopłaty pamiątkowe. Tym samym nadrukiem przedrukowano znaczki dopłaty 2, 4 i 10 m.

W. M. GDAŃSK. *Znaczki opłaty:* 5 Mk ciemno-zielony, 6 Mk karminowy, 10 Mk pomarańczowy, 20 Mk brunatny — wszystkie z szarą siatką, 100 Mk ceglasty i zielono-brązowy dużego formatu.

Znaczek urzędowy: 6 Mk karminowy z nadrukiem „D. M.".

Znaczek dopłaty: 20 Mk fioletowy.

GÓRNY ŚLĄSK. Dla polskiej części wydano dwie uzupełniające wartości *znaczków opłaty* z górnikiem: 6 Mk pomarańczowy i 50 Mk ciemno-oliwkowy.

GRUZJA. *Znaczek dobroczynny na głodnych:* Trzywierszowy nadruk w języku gruzińskim 1000 rubli na 50 rub. fioletowy.

GWATEMALA. *Znaczek opłaty* 12½ c. zielony z widokiem pałacu niepodległości.

GWINEA (portugalska). *Znaczki opłaty* typu 1914 roku: 1 c. zielony, 3 c. pomarańczowy, 4 c. brunatny, 4½ c. szary, 5 c. niebieski, 6 c. liljowy, 7 c. ultramarynowy, 12 c. ciemno-zielony, 15 c. brunatny, 30 c. oliwkowy, 40 c. blado-niebieski, 60 c. ciemno-niebieski, 1 escudo różowy i 2 esc. ciemno-liljowy.

HONDURAS (brytyjskie). *Znaczki opłaty* w nowym rysunku: 5 c. ultramarynowy i 25 c. czarny i szary na papierze zielonym.

INDJE (holenderskie). *Znaczki opłaty* nowej wartości: 20 cent. niebieski i 40 cent. zielony.

Znaczki pamiątkowo-dobroczynne z powodu targów w Bandoeng. Znaczki wartości 1, 2, 2½, 3, 4, 5, 7½, 10, 12½/22½, 17½ i 20 cent. z cztero lub dwuwierszowym nadrukiem „3de N. I. Jaarbeurs-Bandoeng 1922" i nowej wartości powiększającej cenę znaczka o 2½ lub 4 centy.

INDOCHINY. *Znaczki opłaty* w centach i piastrach: 1/5, 2/5, 4/5, 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 15, 20, 40 cent. 1 i 2 piastry.

Znaczki opłaty nadrukowe: 1 na 5 c., 2 na 10 c., 6 na 30 c., 10 na 50 c., 11 na 55 c. i 12 na 60 c. na znaczkach wydania 1907 roku

Znaczki dopłaty w nowej walucie: 2/5, 4/5, 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 20, 40 c. i 1 piastr.

KAJMAŃSKIE WYSPY. Dodatkowe wartości *znaczków opłaty* 4 p. czerwony na żółtym papierze, 6 p. liljowy, 2 szyl. fioletowy na niebieskim papierze i 3 szyl. fioletowy.

KANADA. *Znaczek pospieszny:* 20 cent. karminowy dużego formatu.

KENYA i UGANDA. Nowa serja *znaczków opłaty* zastępująca obecnie kursujące znaczki Afryki wschodniej: 1 cent. brunatny, 5 c. fioletowy, 10 c. zielony, 12 c. czarny, 15 c. czerwony, 20 c. żółty, 30 c. ultramarynowy, 50 c. szary, 75 c. oliwkowy, 1 szyl. zielony, 2 szyl. liljowo-szary, 3 szyl. czarny, 5 szyl. czerwony, 10 szyl. niebieski i 1 funt pomarańczowy i czarny. — W danym wypadku po raz pierwszy szyling jest podzielony na 100 centów, a nie na 12 penców.

KŁAJPEDA (Memel). *Znaczki opłaty nadrukowe:* Znaczki 10 fen. na 10 cant. zielony i 20 fen. na 20 cant. brunatny otrzymały dalszy nadruk „Mark" t. j. zostały przewalutowane z 10 i 20 fenigowych znaczków na znaczki 10 i 20 markowe.

Znaczki lotnicze. Z poziomym nadrukiem FLUGPOST w kolorze czerwonym lub czarnym wydano następujące wartości: 40 fen. na 40 c., 1 Mk na 40 c., 1·25 Mk na 60 c., 1·50 Mk na 45 c., 2 Mk na 1 fr., 3 Mk na 60 c., 4 Mk na 2 fr., 5 Mk na 1 fr., 6 Mk na 2 fr. i 9 Mk na 5 fr.

40 fen., 1, 2, 4, 5 i 6 Mk nadruk czarny, reszta nadruk czerwony.

LITWA KOWIEŃSKA. *Znaczek opłaty* 8 auks. czarny i zielony z siewcą.

Znaczki opłaty pamiątkowe. Z powodu uznania Litwy

Kowieńskiej de jure wydano całą serję znaczków dużego formatu w kiepskiem wykonaniu z portretami zasłużonych osobistości, ministrów i prezydenta. Wartości następujące: 20, 40, 50, 60 skat., 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 i 10 auks. Niektóre znaczki 6 auks. mają w rogach zamiast 6 cyfrę 8, wobec czego mamy do zanotowania omyłkę 8 auks. ciemno-niebieski i jasno-niebieski z portretem Stulgińskiego.

Znaczki opłaty nadrukowe w nowej walucie: 1 cent. na 30 skat. brunatny, 3 cent. na 15 skat. fioletowy, 3 cent. na 20 skat. ultramarynowy, 10 cent. na 2 auks. niebieski i czerwony, 15 cent. na 4 auks. niebieski i żółty, 30 cent. na 8 auks. czarny i zielony i 1 Lit. na 100 auks. czerwony i szary.

LEEWARD. *Znaczek opłaty* 1 penny zmieniono w kolorze na fioletowy.

MAROKO, poczta francuska. *Znaczki lotnicze:* 25 i 50 cant.

MAURYCEGO ŚW. WYSPY. *Znaczki opłaty:* 6 cent. fioletowy, 12 cent. szary, 12 cent. karminowy 20 cent. ultramarynowy i 10 cent. szary.

MONAKO. *Znaczki opłaty nadrukowe:* 20 c. na 15 c. zielony i 50 c. na 1 fr. czarny na papierze żółtym.

Znaczki opłaty: 30 cent. zielony z widokiem muzeum, 60 cent. szary z widokiem Monako i 10 fr. karminowy z widokiem pałacu.

MOZAMBIK. *Znaczki opłaty:* 15 c. brunatny, 60 c. ciemno-niebieski, 80 c. różowy i 2 escudos ciemno-liljowy.

NIEMCY. *Znaczki opłaty:* 5 Mk pomarańczowy w jednym kolorze bez tła, 20 Mk ciemno-fioletowy na różowem tle i 100 Mk większego formatu czekoladowy na różowawym papierze.

Znaczki urzędowe 75 fen. niebieski, 3 Mk brunatno-czerwony na różowym papierze i 10 Mk ciemno-zielony na różowym papierze.

NIKARAGUA. *Znaczki opłaty nadrukowe:* 1 na 1 c. zielony, 1 na 5 c, ultramarynowy, 1 na 10 c. brunatny, 1 na 25 c. pomarańczowy i 1 na 50 c. fioletowy.

Znaczki opłaty: w zmienionych kolorach 1/2 cent. de Cord. ciemno-zielony i 1 cent. de Cord. fioletowy.

NOWA ZELANDJA. *Znaczek opłaty* 5 penc. niebieski.

NORWEGJA. *Znaczek opłaty* w nowym bardzo ładnym rysunku 20 oere purpurowy. Na kolorowym tle biały lew herbowy i białe napisy.

PORTUGALJA. *Znaczek dopłaty* 10 c. oliwkowy.

PRZYLĄDEK ZIELONY (Cap vert). *Znaczki opłaty* typu 1913 r.: 3 c. pomarańczowy, 4 c. liljowy, 4 1/2 c. szary, 5 c. niebieski, 6 c. mauve, 7 c. ultramarynowy, 12 c. ciemno-zielony, 15 c. brunatny, 30 c. oliwkowy, 40 c. jasno-niebieski, 60 c. ciemno-niebieski, 80 c. różowy, 1 escudo blado-różowy i 2 esc. ciemno-liljowy.

ROSJA SOWIECKA. *Znaczek opłaty nadrukowy.* Znaczek 250-rublowy niebieski otrzymał ukośny czarny nadruk 100.000 rubli.

Znaczki pamiątkowe. Z powodu 5 rocznicy przewrotu bolszewickiego wydano serję ciętych znaczków następujących wartości: 5 rubli czarny i ciemno-ceglasty, 10 rubli czarny i czekoladowy, 25 rabli czarny i brunatny, 27 rubli czarny i wiśniowy i 45 rubli czarny i niebieski. Znaczki przedstawiają robotnika, który na tablicy wycina napis „R. S. F. S. R. 1917—1922“.

RUMUNJA. *Znaczki opłaty:* 5 bani czarny, 25 bani brunatny, 50 bani żółty, 60 bani zielony, 3 lei niebieski wszystkie typu z małą głową króla; 2 lei czerwony typu starego z większą głową.

Znaczki opłaty pamiątkowe. Z powodu koronacji królewskiej pary wydano bardzo gustowną serję znaczków pamiątkowych, wykonanych w bawarskiej drukarni państwowej w Monachjum, na papierze z wodnemi znakami, który używano do drukowania znaczków bawarskich. Wartości następujące: 5 bani w kolorze czarnym z widokiem katedry Alba Julja, w której odbywała się koronacja, 25 bani ciemno-brunatny portret króla w chełmie stalowym, 50 bani ciemno-zielony z herbem państwowym, 1 leu ciemno-oliwkowy portret królowej Marji w stroju pielęgniarki, 2 lei czerwony portrety księcia Michała Odważnego i 3 lei niebieski portret króla.

Znaczek doptaty 5 bani czarny.

SIAM. *Znaczek opłaty* 25 c. ciemno-niebieski typu znaczków 1920 roku.

ST. KITTS-NEVIS. *Znaczki opłaty* wydania 1920 roku wydano w zmienionych kolorach: 1 p. fioletowy, 2 1/2 p. brunatny i 3 p. ultramarynowy.

STRAITS SETTLEMENTS. *Znaczek opłaty* 35 centów pomarańczowy i liljowy.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ. *Znaczki opłaty.* Zaczęto wydawać poszczególne wartości nowej serji znaczków opłaty, która w całości będzie składać się z następujących wartości: 1 c. z portretem Franklina, 2 c. Washington, 3 c. Lincoln, 4 c. Martha Washington, 5 c. Roosevelt, 6 c. Garfield, 7 c. Mac Kinley, 8 c. Grant, 9 c. Jefferson, 10 c. Manroe, 11 c. Hayes, 12 c. Cleveland, 14 c. głowa indjanina, 15 c. pomnik wolności, 20 c. dolina Yosemite (Kalifornja), 25 c. wodospad Niagara, 30 c. Buffalo, 50 c. grób nieznanego żołnierza, 1 dolar pomnik Lincolna, 2 dol. Kapitol i 5 dol. Allegorja Ameryki. Znaczek 11 cent., który już się ukazał jest w kolorze niebieskim.

SZWECJA. *Znaczki opłaty* 15 oere fioletowy z głową króla w profilu na lewo, 35 oere żółty i 45 oere brunatny z koroną i trąbką pocztową.

WYSPY ŚW. TOMASZA i KSIĄŻĘCE. *Znaczki opłaty:* Wartości i kolory te same co i dla Gwineji portugalskiej.

WŁOCHY. *Znaczek opłaty* 30 cent. brunatno-pomarańczowy o rysunku znaczków obiegowych.

Znaczek pospieszny 60 c. w kolorze czerwonym.

Znaczki dla przesyłek 12 lir. brunatny i 20 lir. liljowy.

POLSKA W KATALOGACH MICHLA I ZUMSTEINA.

Wobec kolosalnej ceny nowego katalogu Yvert'a, większość zbieraczy polskich, którym nie bardzo zależy na natychmiastowem wycenieniu znaczków zamorskich, zaopatrzyła się w katalogi Europy Zumsteina lub Michla, które są dla nas więcej dostępne.

Jak też opracowano w tych katalogach nasze znaczki polskie? Zumstein w nagłówku pierwszego polskiego znaczka 1860 roku pisze, że znaczek ten wydano dla gubernji Warszawskiej. Jest to błąd zasadniczy. Znaczek ten wydano nie dla gubernji Warszawskiej, lecz dla Królestwa Polskiego (Carstwa Polskago), ponieważ

oficjalna nazwa 10 gubernij nadwiślańskich była „Carstwo Polskoje“. Znaczków na papierze prążkowanym nie było, ślady prążkowania pochodzą od gumy, jak to stanowczo dowodzi p. Wł. Polański w swojej pracy o pierwszym znaczku polskim. W serji znaczków nadrukowych Poczta Polska na Gen. Gouv. Warschau, Zumstein opuścił 20 fen. znaczek w kolorze ultramarynowym, najrzadszy z całej serji. Znaczek ten powinien być podany pod Nrem 12c. W serji lubelskiej nie podano znaczka 10 hal. z nadrukiem fioletowym. W serji krakowskiej powinien Zumstein podać znaczek 20 hal. jasny, o ile podaje dwie odmiany 10-koronówki. W serji znaczków ciętych w walucie markowej opuszczono znaczek 1 Mk w kolorze szaro-liljowym. Znaczek ten stanowi zupełnie odrębne wydanie. Znaczki obiegowe na cienkim papierze w nieco odmiennych kolorach i na papierze prążkowanym powinny być umieszczone oddzielnie, ponieważ stanowią osobne wydanie, znaczek 1 Mk spotykamy w trzech odmianach a nie w dwóch. Znaczki małego formatu Nra 142, 143, 145—147 spotykamy również na dwóch rodzajach papieru, na zwykłym i prążkowanym. Znaczek 10 Mk Nr 153 ma więcej odmian niż jedną, tak samo znaczek 20 Mk Nr 155. Znaczki urzędowe nigdy nie były sprzedawane lub zarachowywane w walucie halerzowej. Znaczki dopłaty na prążkowanym papierze są również pominięte. Znaczków legjonowych można było śmiało nie umieszczać — ponieważ nie są to znaczki pocztowe. Z grona wymienionych w katalogu nadruków lokalnych powinno się wyrzucić znaczki Poddębic i Otwocka, jako znaczki notorycznie zmyślone: dla kompletu można byłoby umieścić Aleksandrów i IV wydanie Kalisza z napisem „Polska Poczta = Kalisz“. W notatce o znaczkach lokalnych małopolskich nie można stawiać na jednym poziomie Skałat i Jędrzejów lub Olkusz, które to znaczki są bezwarunkowo zwykłą „machą“ p. Abr. Tyle o katalogu Zumsteina, ponieważ podaje on prawie wszystkie znaczki polskie wyłącznie bez odmian.

Katalog Michla w tym względzie opracowany jest więcej drobiazgowo, Michel stara się o ile możności podawać wszystkie znane mu odmiany i omyłki znaczków polskich, to też spotykamy tam dużo rzeczy, o których warto pomówić, i które należy sprostować.

W opisie znaczka 1860 roku Michel robi te same zasadnicze błędy co i Zumstein, „Nadwislanski Kraj“ zamiast „Carstwo Polskoje“, znaczków na prążkowanym papierze nie było, notatka o jednoczesnem drukowaniu polskiego znaczka z rosyjskim Nr 1 jest błędna. Rosję Nr 1 drukowano w Petersburgu, znaczek polski 1860 r. w Warszawie. W korpusie Dowbora Muśnickiego ceny na znaczki 70 kop. i 1 Rub. ząbkowany (Nr 19) są stanowczo za niskie w porównaniu z Nrem 4; znaczków legjonowych Nr I—IV możnaby było śmiało nie podawać, ponieważ te znaczki nic wspólnego ze znaczkami pocztowemi nie mają. Komitet opracowany nieźle, tylko nie widziałem znaczków Nr 1, 2, 3, 4 z przekłóciem zamiast ząbkowania (sägezahnartig durchstochen), może o tem mogą powiedzieć coś specjaliści znaczków komitetowych. W serji znaczków pomnikowych, o ile podaje Michel odwrócone Nr 2 i 3, powinien podać również 1 i 4, ponieważ cała serja egzystuje z odwróconym nadrukiem. Serja ta również egzystuje cięta, jest również i omyłka 25 fen. na 2 gr. zamiast 5 fen. Znaczek Nr 8a jest mi nieznany i nie może być wydany oficjalnie. W tablicy omyłek wydania P. P. na Gen. G. Warschau znajdujemy następujące niedokładności: 3 fen Pocata nie egzystuje, natomiast istnieją 20 fen. znaczki Nr 11a i 11b z omyłkami A, E i F. Nr 11c z omyłkami B, C i D. Znaczek Nr 6 egzystuje w całych arkuszach, w których wszystkie znaczki posiadają zamiast czterech kresek tylko trzy.

Z tablicy wydań lokalnych na Gen. Gouv. Warschau stanowczo trzeba usunąć Otwock i Poddębice, a natomiast umieścić Kalisz II (z orłem wąskim), Kalisz IV (Polska Poczta = Kalisz), Włocławek II wydanie oraz Aleksandrów.

Na stronicy 288 Olkusz i Jędrzejów powinny być usunięte, wydanie lubelskie Nr 4—13 egzystuje z odwróconym nadrukiem. W serji znaczków krakowskich powinno się podać znaczek 20 hal. jasny, o ile podaje się dwie odmiany 10-koronówek.

Dlaczego omyłki krakowskie cienkie Z i złamane A są wycenione tak tanio?

Wydanie lokalne Dziedzice wycenione za tanio, są to znaczki autentyczne i bardzo rzadkie.

Str. 291. W serji znaczków ciętych nie podaje Michel 1 Mk znaczka w kolorze szaro-liljowym. Omyłkę 14 A spotykamy również na znaczku ciętym Nr 2. — W sprawie podanych na str. 292 dwóch essais 10 fen. żółty i 15 fen. niebieski, trzeba zapytać, dlaczego Michel podaje tylko te dwie odmiany, należałoby podać albo wszystkie odmiany lub też wogóle nie umieszczać ich wcale. Na papierze żeberkowanym (geripptes Papier) egzystują znaczki cięte także innych wartości niż 20 fen. Nr 24 A. Kolory znaczków 33 i 35 są podane nieprawidłowo. W wydaniu koronowem ciętem znaczek 3a nie jest wcale omyłką — lecz makulaturą.

Poczynając od strony 294 Michel, pragnąc widocznie opisać znaczki obiegowe nasze jaknajdokładniej, robi z nich taką sałatę, że nawet zbieracz dobrze poinformowany nie zawsze zdoła zrozumieć o co Michlowi chodzi. Nie mając zamiaru uzupełniać zestawienia Michla co do ząbkowań, ponieważ praca ta wyszłaby daleko poza ramy zwykłego katalogu, muszę tylko poprawić zasadnicze jego błędy i usunąć te rzeczy, których nigdy nie było. O ząbkowaniu 10 na papierze grubym posiadam również 15 fen. znaczek w kolorze ceglastym, o ząbkowaniu 10 : 11½ oprócz Nr 7—9 egzystują: 15, 25 i 40 fen., o ząbkowaniu 11½ : 10 oprócz Nr 10—11 posiadam znaczki 15 i 50 fen. Znaczków umieszczonych pod Nr 13—15 nie znam, jak również nie znam znaczków 22 a, 23, 23 a, 24, 24 a, 25, 25 a, 26, 26 a, 27, 27 a, 28, 28 a, ponieważ wszystkie wyższe wartości oprócz 1 Mk szaro-liljowej drukowane były wyłącznie na cienkim p i o n o w o p r ą ż k o w a n y m papierze. Na cienkim, gładkim papierze, bez wodnych znaków wartości od 2 do 20 Mk egzystować nie mogą. Serje znaczków na gładkim papierze cienkim o ząbkowaniu 10 (Nr 29—34) należy uzupełnić wartością 15 fen. w kolorze ceglastym. Nr 40, 40 a, 41 i 42 nie egzystują. Również nie egzystują Nr 43, 43 a, 44 i 45. Natomiast posiadamy znaczki 10, 15 i 50 fen. na papierze cienkim bez wodnych znaków o ząbkowaniu 11½ : 10.

Znaczki 46—48 podobno egzystują, Nr 47 istnieje napewno, ponieważ go sam widziałem w blokach, lecz ceny o wiele za niskie. Nr 49 B nie znam, prawdopodobnie Michel podaje pod „durchstochen“ ząbkowanie 11½ z bardzo małemi dziurkami, jakby przekłótemi igłą. W numerze 51 półksiężyc jest już retuszowany i przedstawia plamę okrągłą. Półksiężyc spotykamy tylko na znaczkach Nr 8, 20 i 20 a. Nr I, 51 w kolorze czerwonym jest znany falsyfikat chemiczny, prawdziwy

próbny znaczek w kolorze czerwonym jest na zwykłym grubym papierze. Na str. 295, w serji znaczków Nr 61 do 66, na papierze prążkowanym pionowo, o ząbkowaniu 10:11½ brakuje następujących wartości, które posiadam: 50 fen., 5 i 20 Mk. Przed Nr 67 należy wstawić 25 fen. o ząbkowaniu 11½:10, przed Nr 68 — 50 fen. o ząbkowaniu 9. Na papierze prążkowanym poziomo posiadam 50 fen. o ząbkowaniu 10 i tą samą wartość o ząbkowaniu 9. Również należy zaznaczyć, iż znaczek 6 Mk posiadam o ząbkowaniu 11. Znaczki 74—76 na cienkim papierze bez wodnych znaków (prążkowania) są mi nieznane. Znaczek nadrukowy 3 Mk na na 40 fen. posiadam ząbkowany 10 : 11½. Znaczek Nr 88 cięty, o ile egzystuje, to kosztuje trochę więcej, niż 25 Mk niemieckich. Obciętych, ale nie ciętych jest dużo. Znaczki konstytucyjne istnieją w dwóch gatunkach ząbkowania 11 i 11½. Znaczki obiegowe od 1 do 100 Mk — ponieważ te egzystują w kilku rodzajach ząbkowań i w rozmaitych kombinacjach — powinien Michel wyłącznie rozróżniać tylko wedle gatunków papieru i odmian koloru. Segregowanie według ząbkowania wychodzi poza ramy zwykłego katalogu. Opuszczono w katalogu znaczek 8 Mk.

Znaczki urzędowe posiadam następujące, nie umieszczone w katalogu: o ząbkowaniu 10 — 15 i 600 fen., o ząbkowaniu 11½:10 — 10, 15, 150 i 200 fen., o ząbkowaniu 10:11½ — 25 fen. Znaczków dopłaty Nr 1 do 5 na cienkim papierze nie prążkowanym nie znam, natomiast posiadam wartości 20, 100, 200 i 500 fen. na papierze prążkowanym pionowo lub poziomo. Znaczek Nr 2, tj. 50 fen. na prążkowanym papierze jest mi nieznany. Znaczek dopłaty Nr 16 nie egzystuje.

Sląsk Cieszyński. Znaczki 15, 25 i 50 fen. posiadam na papierze grubym. Gatunków ząbkowania egzystuje cztery: 11½ wszystkie wartości, 10 — 5, 10 fen., 1, 1½ i 5 kor., 11½:10 — 10 fen. i 1 kor., 10:11½ — 1, 1½, 2, 2½ i 5 kor.

Odesa. Podany przez Michla nadruk w ramce Nr 1 i 2 nie jest nadrukiem, lecz kasownikiem, przed wprowadzeniem znaczków nadrukowych używano znaczków zwykłych wartości 5, 10, 15, 20, 25, 50 fen., 1 Mk, 15 i 25 hal. Znaczki 10 i 50 fen. egzystują również z nadrukiem czerwonym. Wszystkie znaczki są znane z nadrukiem odwróconym. Notatka o wydaniu tych znaczków nie odpowiada rzeczywistości.

Levant. I-sze wydanie egzystuje w dwóch odcieniach nadruku, matowym i błyszczącym. Warszawskiego kasownika grzecznościowego nie było. Warto byłoby podać wzmiankę o wydaniu lokalnem P. P. C.

Polska poczta na Ukrainie jest zwykłym szwindlem włoskim, który dawno powinien już był zniknąć z katalogów. O ile Michel pragnie, by jego katalog uważano za miarodajną pracę filatelistyczną, nie powinien przez kilka lat z rzędu umieszczać w nim seryj znaczków wyraźnie fałszywych i zmyślonych, które nie istniały nigdy i istnieć nie mogły, a jeszcze w dodatku z cenami! Można omylić się raz jeden, lecz nie wolno mylić się... chronicznie!

WŁ. RACHMANOW.

ZE ŚWIATA.

Sprostowanie. Nr 2 „Nowego Filatelisty" w artykule p. t. „Znaczki poczty zielonej", wkradła się pomyłka, mianowicie w przytoczonych z katalogowanych znaczkach małego formatu podanych błędów niema, są one tylko w znaczkach dużego formatu.

Znaczki t. zw. Korfantego. Pragnąc uzupełnić prasę o znaczkach Górnego Sląska, zwracamy się do honorowych Czytelników, aby byli łaskawi nadsyłać wszystkie szczegóły, dotyczące się znaczków powstańczych Korfantego: Tadeuszowi Gryżewskiemu, Królewska 35 m. 5, w Warszawie. Wszelkie koszta będą natychmiast zwrócone.

Nisko wartościowe znaczki pocztowe. Min. Poczt i Tel. ogłosiło w prasie codziennej następujące wezwanie do publiczności: „Nieprzewidziana dwukrotnie w ostatnich czasach podwyżka taryfy pocztowej sprawiła, że pewne ilości znaczków pocztowych o mniejszych wartościach straciły swe zastosowanie. Ponieważ jednak zniszczenie tych znaczków jako makulatury byłoby wobec dużych kosztów produkcji marnowaniem funduszu państwowego, dlatego Ministerstwo P. i T. wydało polecenie podwładnym urzędom sprzedawania tych znaczków w dalszym ciągu do frankowania listów i t. p. Przy tej sposobności Min. P. i T. apeluje do publiczności, by tę małą niewygodę naklejania kilku znaczków znosiła ze względu na interes skarbu państwa bez utyskiwań". Umieszczając ten apel Min. do publiczności polskiej, nie możemy jednak nie zapytać się ze swej strony dlaczego Min. mając miljonowe zapasy drobnych wartości nie zużytkuje ich przedrukując odpowiednią większą wartością n. p. 50 mk. Koszta przedrukowania wróciłyby się napewno, ponieważ zamiast kilku znaczków nalepiałoby się tylko jeden znaczek, wobec czego tem samem zmniejszyło by się zapotrzebowanie normalnych znaczków po 50 lub 100 mk. Również nie było by narzekania ze strony publiczności i urzędników jak obecnie. Powtarzamy po raz drugi, niech Min. się nie boi robić miljonowe ilości znaczków nadrukowanych, miljony sztuk na pasek nie pójdą. Znaczek 3 mk. na 40 fen. wydany w ilości 8 miljonów obecnie nie jest wart więcej niż 3 mk. Tylko przy nadrukach trzeba dobrze uważać, aby nie było „pocat" i innych figli.

W sprawie obecnie kursujących znaczków wyższych wartości musimy stanowczo zaznaczyć, iż drukowanie znaczków obiegowych potrzebnych na listy w dwóch kolorach i w dużym formacie jest naszym zdaniem też swojego rodzaju marnowaniem funduszu państwowego. Min. P. i T. apeluje do społeczeństwa, natomiast samo wydaje napróżno miljony na drukowanie znaczków w dwóch kolorach. Prawdopodobnie Departament gospodarczy Min. P. i T. znajduje, iż Polski Skarb może sobie pozwolić na wydatki, na które nie mogą sobie pozwolić Państwa z lepszą walutą jak n. p. Szwajcarja, Włochy, Francja, Anglja i Ameryka, gdzie nie spotykamy znaczków listowych i pocztówkowych drukowanych w dwóch kolorach i w podwójnym rozmiarze.

Wiemy, że Ministerstwo, ze względu na wielką ilość wydanych w swoim czasie rozmaitych znaczków niepotrzebnych, stanowczo nie chce wydawać nowe znaczki, ale również nie wolno dla jakiejś idei i nieuzasadnionej ambicji marnować grosz publiczny.

Filateliści w P. K. O. W ostatnich czasach zauważyliśmy iż odcinki dowodów nadania, na których znaj-

dują się pisemne doniesienia wobec czego na odcinkach tych nadawcy naklejają znaczki pocztowe, przy przesyłaniu ich uczęstnikom obrotu czekowego pozbawiane są przez funkcjonarjuszy P. K. O. znaczków pocztowych. Ponieważ znaczki pocztowe naklejane na odcinkach stanowią własność odbiorcy i nie powinny być zdejmowane, zwracamy uwagę miarodajnych czynników P. K. O. i upraszamy o skrócenie samowoli niepowołanych „filatelistów“.

Usuwanie plam i śladów ołówka atramentowego ze znaczków pocztowych. „Die Post“ podaje następujący sposób usuwania anilinowych plam ze znaczków pocztowych. Znaczek zmoczony czystą wodą kładzie się na arkusz białej bibuły, potem owija się palce w miękki gałganek płócienny, macza się w wodę i na mokrą powierzchnię, za pomocą szklannej laseczki, kładzie się kropelkę kwasu siarczanego wielkości łebka szpilki (bardzo ostrożnie!). Tym roztworem lekko porusza się zaplamione miejsce znaczka i zmywa się wodą, o ile potrzeba to można powtórzyć tę operację. Potem znaczek przez kilka minut trzyma się w szklance z czystą wodą, aby zmyć ślady kwasu siarczanego i kładzie się dla wysuszenia pomiędzy dwa arkusiki białej bibuły. Po kompletnem wyschnięciu znaczka ślady grafitu można zetrzeć miękką gumką.

Stempelek agitacyjny poczty warszawskiej. Urząd pocztowy Warszawa I. nakłada na listy polecone nadawane w tym urzędzie stempelki agitacyjne w kolorze czerwonym następującej treści:

Bogaty skarb jest podstawą bogactwa poszczególnych obywateli,

lub też w kolorze czarnym i czerwonym:

Pożyczka złota jednoczy w sobie korzyść dla nabywcy i usługę dla kraju.

Podobno i niektóre większe urzędy jak Poznań i inne mają również takież stempelki agitacyjne.

ZE STOWARZYSZEŃ.

Z Polskiego Towarzystwa Filatelistów w Warszawie. Zebranie członków Polskiego Tow. Fil. odbywają się obecnie w lokalu Związku Pracowników Handlowych (Warszawa, ul. Sienna 16, pokój 7) we czartki i soboty od godz. 7 do 9 wieczór. We czwartki odbywają się licytacje, w soboty wymiana znaczków kupno, sprzedaż i inne tranzakcje. Prócz tego we wtorki od 7—9 odbywają się posiedzenia, poświęcone wyłącznie: sprawom Towarzystwa, badanie znaczków, odczytom i wszelkim innym sprawom tyczącym filatelistyki polskiej i zagranicznej. Wymiana lub tranzakcje gotówkowe są we wtorki bezwzględnie wzbronione. Zarząd To-wa uprasza pp. członków o wpłacanie zaległych składek za IV kwartał r. b. w sumie 1500 Mk. na ręce skarbnika To-wa p. Edwarda Obsta lub też do P. K. O. na konto p. E. Obsta Nr. 55.39. Składka za I kwartał 1923 roku dla członków miejscowych wynosić będzie 3.000 Mk., składka roczna na 1923 dla członków zamiejscowy 1000·— Mk. *Zarząd P. T. F.*

Jednością silni! Do wszystkich polskich Stowarzyszeń Filatelistycznych! Polskie Towarzystwo Filatelistów w Warszawie, pragnąc w imię wspólnego dobra nawiązać jaknajściślejszy kontakt ze wszystkimi pokrewnemi Instytucjami polskiemi, a nie posiadając ich adresów, tą drogą zwraca się niniejszem do wszystkich polskich Stowarzyszeń Filatelistycznych z prośbą o nadesłanie swoich adresów, jak również wiadomych im adresów innych tego rodzaju Towarzystw.

Adresy uprasza się przesyłać: Warszawa, Sienna 16, Polskie Tow. Filatelistów lub: Redakcja „Nowego Filatelisty“ — Warszawa, Piękna Nr. 2, m. 3.

Prezes P. T. F.: W. Rachmanow. Sekretarz: Stanisław Rombieliński.

OD ADMINISTRACJI.

Z powodu podniesienia o 30% cen papieru i kosztów klisz i druku, cena obecnego numeru wynosi 500 Mk. Odbiorcy „Nowego Filatelisty“, konto których wyczerpało się, po wysłaniu niniejszego numeru, otrzymają blankiet nadawczy do P. K. O. celem wpłacenia pewnej kwoty pieniężnej na przyszłe numery. Celem uniknięcia częstych wpłat Administracja uprasza o wpłacenie większej kwoty (nie mniej niż 3.000 Mk).

Pojedyncze numera „Nowego Filatelisty“ nabywać można w następujących miejscach sprzedaży: I. Babecki, Warszawa, Sto-Krzyska 44; A. Pachoński, Warszawa, Jasna 16; Z. Englert, Warszawa, Sto-Krzyska 36; Evert, Trzaska i Michalski, Warszawa, Hotel Europejski; Firma „Skaut“, Warszawa, Marszałkowska 62; J. Vogler, Warszawa, Krucza 41; Gebethner i Wolff, Wilno, Mickiewicza; „Philatelia“, Kraków, Rynek Gł. 9; Księgarnia Ungra w Kielcach; J. Krzyżanowski, Łódź, Wiznera 12; S. Krzyżanowski, Toruń; N. Dubieński, Lwów, Kościuszki 1; J. Cholewińska, Lublin, Krak. Przedm.; J. Dieppel, Sosnowiec, Orla 24.

Poszukujemy odpowiednich firm dla sprzedaży komisowej „Nowego Filatelisty“ w następujących miastach: Poznań, Bydgoszcz, Grodno, Białystok, Cieszyn, Katowice, Stanisławów, Tarnów, Gdańsk, Radom, Przemyśl, Piotrków, Tczew.

Ceny ogłoszeń do Nru 1 r. 1923, który wyjdzie z druku dnia 15 stycznia 1923 są następujące: cała str. 25.000 Mk, 1/2 str. 13.000 Mk, 1/4 str. 7.000 Mk, 1/8 str. 4.000 Mk, 1/16 str. 2.000 Mk, 1/32 str. 1.000 Mk. — Uprasza się o nadsyłanie tekstu ogłoszeń wraz z przedpłatą do dnia 1 stycznia 1923 r.

Celem ułatwienia zbieraczom wymiany dubletów oraz nabycia brakujących im znaczków drogą wymiany, Administracja „Nowego Filatelisty“ wprowadza od 1 Nru 1923 r. dział drobnych ogłoszeń petitowych. Cena jednego wiersza półkolumnowego petitem lub jego miejsce wynosić będzie 100 Mk. Minimum ogłoszenia 500 Mk płatnych przy zamówieniu za pośrednictwem P. K. O. lub niestemplowanemi znaczkami obiegowemi. Wszelkie zgłoszenia należy przysyłać przed 1 każdego miesiąca.

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY I WYDAWCA: MIECZYSŁAW NABEL, KRAKÓW, LUBELSKA 5

CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE